

Den regerande finske världsmästaren Mikko Aaltonens handling skiljer sig en hel del från de flesta svenska agilityförares. Men nyligen var Mikko i Sverige för att lära svenska agilityförares att köra på samma vinnande sätt som han.

Att det blev finske Mikko Aaltonen och hans tervueren Ava (Aqua) som bröt border collie-dominansen i large-klassen på agility-VM 2003 var inte helt överraskande. Under de två föregående årens VM hade ekipaget legat i ledningen inför den avgörande agilityklassen, men utan att hålla hela vägen fram.

Dessutom är Mikko, trots att han inte är äldre än 24 år, en mycket rutinerad agilityföreläsare.

Han började tävla redan som tolvåring, med en så ovanlig agilityras som landseer. Hans mamma var nämligen uppfödare av rasen. Två år senare, 1994, skaffade Mikko sin första terv – Riia.

– Jag ville ha en hund med förut-sättningar för att bli bra i agility. Och i Torneå, där jag bodde, fanns det en tervuppfödare som tävlade agility, berättar Mikko under bilresan mellan Arlanda och Södertälje.

Mikko är i Sverige för att hålla kurs för tolv förväntansfulla agilityekipage från lite olika delar av landet. Det är hans tredje helgkurs på bara några veckor, eftersom intresset var så stort när tervägaren och agilitydomaren Carina Olsson från Vagnhärad annonserade att hon efter VM hade bjudit hit Mikko som instruktör.

Det blir ett par långa och lärorika dagar, där vi deltagare är indelade i olika storleks- och rasgrupper. Mikkos tålmod är stort, där han

»Finsk agility« i Sverige

står, hela tiden lugn och samlad, i det iskalla ridhuset. På knagglig svenska och med hjälp av en finsktalande kursdeltagare förklarar – och framför allt visar – han hur och varför han handlar som han gör.

Och nog har det givit resultat. Mikkos meritförteckning är imponerande. Med Riia tog han sig upp i klass III på fyra tävlingar under debutåret 1996. Två år senare landslagsdebuterade

Och med Ava har min träning varit väldigt genomtänkt. I vanliga fall tränar vi en eller två gånger i veckan.

Under en lunchpaus får vi kursdeltagare till och med rådet av Mikko att om vi, när vi är på väg för att träna, inte vet vad vi ska träna på just den dagen är det lika bra att vända och åka hem istället.

– Jag ville att Ava skulle bli väldigt hindräsäker, vilket hon också är i dag.

Camilla Åström med sin border terrier Oidipus under ett intensivt träningspass på Mikkos kurs i Södertälje ridhus.

de och vann NM individuellt och placerade sig på nionde plats på VM.

Mikko tävlar fortfarande för Torneå kennelklubb, trots att han i dag bor med sin agilitytävlande sambo Mari Kaplas i en tvårumslägenhet i Uleåborg, 13 mil därifrån. Mari har två kelpie och en terv och Mikko sin femåriga terv Ava, som han alltså har deltagit i tre VM med.

– Ava är en fantastisk hund. Hennes kroppkonstruktion är väldigt bra, med starka ben som kan både springa och svänga snabbt. Och hon har en stark kampvilja och bytesdrift, så det är mycket lätt att motivera henne. Dessutom är det lätt att resa och tävla med henne, eftersom hon kan sova och koppla av vid alla tillfällen.

– Man försöker ju alltid lära sig av misstagen med den förra hunden.

Vi har tränat mycket på olika slags slalomgångar och på kontaktfält. Med Riia var jag tvungen att vara med vid kontaktfälten hela tiden, men med Ava kan jag vara nästan var som helst.

Nästan var som helst betyder vad gäller Mikko att han många gånger ligger strax före, så att han kan byta sida framför hunden. Och det är det som han är i Sverige för att lära oss svenska agilityförares att göra också. – Jag tycker att det oftast är mer effektivt att göra framförbyten. Man har hela tiden bra kontakt när man ligger nära hunden. Dessutom är det ett säkrare sätt att köra, förklarar Mikko fördelarna med sin handlingsstil.

I Finland är den inte alls lika ovanlig som i Sverige. Inte i resten av världen heller. Alla som har sett köpvideofil-

men från VM i höstas har kunnat konstatera att de flesta förare, och de är i detta sammanhang få, som tycks föredra att göra bakombyten kommer från Sverige, Danmark och Norge.

På VM filmen ser man också att Mikko är precis lika fåordig och tydlig i sin handling som i sitt sätt att instruera oss.

– Min handling går ut på att föraren i god tid visar hunden vilket som är nästa hinder.

Visst låter det enkelt?

Det är inte bara vi svenska kursdeltagare som är intresserade av hur han faktiskt bär sig åt för att hinna placera sig före hunden. Tillsammans med sin sambo Mari var Mikko till och med i Japan och höll kurs i januari i år. Och i stort sett alla vårens helger är uppbokade med fler kurser.

Hur han hinner allt är lite svårt att förstå. Inte minst när han säger att han även jobbar mycket – som datorprogrammerare.

Naturligtvis tävlar Mikko och Ava också. Cirka 20 tävlingsdagar per år. Både i Finland och utomlands. Förra sommaren var de till exempel i Tyskland och Belgien.

– Jag är verkligen motiverad att fortsätta träna och tävla med Ava. Men sedan NM i december har vi vilat. Först löpte Ava och sedan var det meningen att hon skulle få valpar i slutet av mars. Men just nu verkar det inte som att det blir några, så det känns som att det är läge att börja träna igen. Vårt nästa mål är naturligtvis VM i Italien.

I år lovar Mikko att han dessutom ska till Sverige och tävla.

– Vi har planerat att komma ett helt gäng finländare till Ronneby i månadsskiftet juli-augusti. Och vi kommer definitivt till Norrlandsveckan en månad tidigare.

Förmodligen lär han då få se ett gäng svenska agilityförares som springer så fort de någonsin hinner för att hinna göra framförbyten på lämpliga stället. Precis som Mikko har försökt lära oss.

Finska agiltytävlingar

Enligt Agilitysportsbulletinen fanns det i fjol 3055 tävlande agiltyekipage i Finland. Dessa gjorde tillsammans över 40.000 starter, vilket är en siffra som är ungefär lika stor som den i Sverige under samma år.

Det som däremot skiljer den svenska och den finska agiltyporten åt, är att medan det i Sverige oftast bara arrangeras tävling på en, eller möjligtvis två, platser i hela landet under en dag är det inte ovanligt att det i Finland arrangeras både tre och fyra tävlingar med geografisk spridning samma veckoslut – till och med under lågsäsongs.

Detta betyder inte att tävlingarna konkurrerar med varandra om deltagare. Tvärtom är det nog många arrangörer som är glada att inte bli dränkta i anmälningar, så att de måste låna hinder från närliggande klubbar och vara beredda på mycket långa tävlingsdagar. Och för de tävlande är naturligtvis fördelarna att startfälten är mindre och resvägen kortare.

Några av de stora agiltyklubbarna i Finland är KAS i Uleåborg, med 156 tävlande ekipage, TAMSK från Tammerfors, med 155 ekipage, TSAU från Åbo, med 139 ekipage samt ATT från

Åbo, med 110 ekipage. I Sverige finns det inte en enda agiltyklubb som kommer i närheten av att ha så många tävlande agiltyekipage.

Tittar man på startfälten ser man att i large är border collie inte alls lika dominerande som i Sverige och resten av världen. Istället tävlar finländarna även med belgisk vallhund, kelpie och pumi, för att nämna några raser. Den regerande finska mästaren är dessutom en schäfer. Och dess förrare är Mikko Aaltonens syster Maria.

Till finska mästerskapen kvalar man genom att under ett uttagningsår göra felfria lopp i klass III och

samla fem FM-nollor. Tjugo procent av antalet startande i en klass får FM-nollor, under förutsättning att ekipagen är felfria.

För att få delta i landslagsuttagningstävlingarna gäller samma regler som för FM. Alltså fem FM-nollor. De som placerar sig bäst under uttagningstävlingen får vara med i Finlands landslag.

Och det är ett landslag som har rönt stora framgångar, både på NM och VM. Bland annat har Finland erövat sammanlagt tre VM-guld och flera brons och silvermedaljer individuellt.

Träningsmetoder...

När man kör agility på finskt vis dansar man. Nej, inte tango – utan vals. I varje fall kallar Mikko Aaltonen sina framförbyten för att valsa.

När man styr en hund runt en agilitybana gäller det att hela tiden få hunden att springa mot rätt hinder, så snabbt det går. Ett sätt att få hunden att byta riktning är att byta sida om hunden. Det kan man göra antingen framför eller bakom hunden.

Mikko Aaltonens handlingsstil går ut på att när det är möjligt göra sina sido- och riktningbyten framför hunden.

Det lättaste tillfället att göra ett framförbyte är nog i en 180 graders-sväng. Det Mikko rekommenderar är att om hunden ska svänga åt höger ska föraren ha hunden på sin vänstra sida, följa med så långt fram som han/hon hinner mot hindret.

Redan innan hunden hoppar tar föraren hjälp av sin högerhand och för hunden mot hindret till höger. Strax innan hunden hoppar det nya hindret tillbaka mot föraren vrider han/hon upp kroppen så att hunden landar på förarens högra sida.

Dessa mycket snabba förarvändningar kallar Mikko för att valsa. Och att valsa har flera fördelar.

- Dirigeringen blir tydlig för hunden, som får riktning information i god tid.
- Föraren har möjlighet att ställa sig i vägen för fel hinder eller tunnelgång.
- Föraren kan pressa in en yvig hund i svängar, vilket sparar mycket tid.
- Föraren får en möjlighet att gasa på sin hund i svängar.

Men bara för att hunden hela tiden ser föraren betyder inte det att inte hunden också måste kunna jobba och söka hinder självständigt.

För att få möjlighet att valsa måste föraren nämligen många gånger skicka iväg hunden mot ett hinder, gena och springa till ett annat hinder. Där tar man sedan emot hunden på sin andra sida.

En annan nödvändighet är att föraren till en snabb hund måste vara blixtn snabb själv. För precis som i all agilityhandling är tajmingen A och O. Den förare som inte är rätt plats i förhållande till både hunden och hindret riskerar att antingen hamna i vägen för hunden eller att dirigera den fel.

Mikko Aaltonen, den regerande finske världsmästaren.

– Men även om föraren är riktigt snabb finns det situationer när man inte hinner före hunden och därför inte kan valsa, utan att sakta in hunden eller riskera en stor sväng. Därför är det viktigt att man också kan byta sida bakom hunden. Det får inte vara något självändamål att föraren ska valsa efter varje hinder. I slutändan är det ju alltid hundens tid som räknas, förklarar Mikko.

MARI EDMAN

E-POST: edman.mari@mbox300.swipnet.se

